

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ

ДОЦ.Д-Р НАДЕЖДА ИЛИЕВА

НИГГГ ПРИ БАН

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Иван Гатев Марков,

член на научното жури, съгласно заповед № 01-276/27.08.2019 г. на Директора на НИГГГ при БАН по конкурс за академична длъжност „доцент“ в НИГГГ– БАН, Научна област 4. Природни науки, математика и информатика, ПН 4.4. Науки за земята, Научна специалност - Икономическа и социална география, за нуждите на департамент География, обявен в ДВ бр. 51 от 28.06.2019 г., с кандидат:

ас. д-р Поли Николова Рукова

По обявления от НИГГГ на БАН конкурс за доцент в научна област - 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление - 4.4. Науки за земята, научна специалност Икономическа и социална география, обявен в ДВ бр. 51 от 28.06.2019 г., документи за участие са подадени от един кандидат - ас. д-р **Поли Николова Рукова** –Доктор по Икономическа и социална география, Професионално направление 4.4. Науки за Земята.

Представените документи за участие в конкурса (опис от 13 документа подписан от кандидата) отговарят на изискванията на Чл. 52. (3) от Правилника за приложение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) Националния институт по геофизика, геодезия и география (НИГГГ) при БАН.

Д-р Поли Рукова завършва СУ „Св.Климент Охридски“, Геолого-географски факултет, специалност „Икономическа география“ и е магистър по икономическа география. През 1996 г. специализира по темите Пространствено-времева география,

Бихевиористична и Социална география в Department of Human Geography – Lund University, Швеция като стипендиант на Шведския Институт, Стокхолм, Швеция. През 2003 г. завършва курс по "Опазване на културното наследство в устойчивото общество" - University College of London, Великобритания. Кандидатът е завършил курс за прилагане на изследователския модел "Генериране на ангажираност и включване в мрежи в ЕС – изобразяване и анализ на общността на индивида"(EUGENI) – University of Southampton, Великобритания през 2014. За периодът 2014-2018 г. ас. д-р П. Рукова е докторант на свободна подготовка в НИГГГ - БАН и през 2019 г. защитава ОНС „доктор“ по Икономическа и социална география, ПН 4.4. Науки за земята.

За участие в конкурса ас д-р **Поли Николова Рукова** е представила 29 публикации, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Те включват пет глави от монографии, 18 научни статии и 6 научни доклада. Преобладават колективните публикации на кандидата, 21 - (72,4 %). Значителна част от научната продукция на д-р **Поли Рукова** е на английски език – 12 публикации (41,3 %). От тях в чужбина са публикувани 10 статии и една глава от колективна монография (37,9 %).

Общи критерии за допустимост

Критериите за допустимост съгласно чл. 24 от Закона за развитието на АС в Република България и Чл.53 от правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Чл. 11 от правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в БАН и Чл. 52 от Правилника за приложение на ЗРАСРБ в НИГГГ при БАН включват:

Кандидатите да са придобили ОНС „доктор“

Кандидатът допуснат за участие в конкурса притежава ОНС „доктор“ в ПН 4.4 Науки за земята, Научна специалност „Икономическа и социална география“. Защитеният докторат е на тема „Влияние на международното разделение на труда върху локализацията на производството на облекло в Югозападна и Южна Централна България“. Диплома за ОНС „доктор“ от 10.04. 2019 г.

Не по-малко от две години кандидатите да са заемали академичната длъжност,, асистент“, или да са били преподаватели, включително хонорувани и в друго висше училище или научна организация.

Ас. д-р Поли Рукова е представила справка от НИГГГ на БАН, департамент по География че е служител на академична длъжност „ асистент“ от 27.03. 1991 г. до настоящия момент, като в този период 16 години е заемала и длъжността „главен асистент“.

Кандидатите да са публикували монографичен труд или равностойни публикации (не помалко от 10) в издания, които са реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация които не повтарят представените за придобивани за ОНС „ доктор“.

Д-р Поли Рукова е представила 10 броя научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация (база данни SCOPUS). Девет от публикациите са на английски език, публикувани в чужбина и една на български език, публикувана в България.

Съответствие със задължителните минимални национални изискванията по чл. 26, ал. 2 и 3, съответно по чл. 26, ал. 5 от ЗРАСРБ за заемане на академичната дейност „доцент“.

За заемане на академичната длъжност „доцент“, спрямо кандидата се прилагат завишени изисквания (в сравнение с минималните национални изисквания), въведени с Чл. 2, т. 4.3. от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН и Приложение № 1 към него.

За участие в конкурса кандидатът е предоставил подписан Списък на публикациите и копия от тях, Списък на цитиранията с подпис на кандидата, както и Справка за изпълнение на минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, съобразно нормативните документи. Анализът на посочените документи установи следното:

Съгласно приложената справка от кандидата за съответствие с минималните изисквания се установява тяхното изпълнение по показателите от група А и група В. Кандидатът притежава ОНС „доктор“ (група А), за което му се присъждат 50 точки. В група В кандидата представя –

научни публикации (не по-малко от 10) в издания, които са реферирани и световно известни бази данни с научна информация (база данни SCOPUS). И в десетте представени публикации кандидата е част от авторския колектив и в зависимост от броя на членовете на съответната публикация получава точки (60/n за всяка публикация). На кандидата се присъждат **100,45 точки**.

По показателите от **група Г** са включени 19 публикации. **По т. 8.** Научна публикация в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове са включени 15 публикации, от които 9 научни статии и 6 научни доклада. В пет тя е единствен автор, а в десет е съавтор. Три от публикациите са на английски и две са публикувани в чужбина. На кандидата се присъждат 185,01 т.

По т.9. Публикувана глава от колективна монография са представени четири публикации - Публикувана глава от колективна монография - в три от които тя е единствен автор и една в съавторство. По т.9 кандидата събира общо 35 точки или от група Г общо 220,01 т.

В **група Д по показател 10** - Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (х 5 т. за цитат). Кандидата представя три цитирани публикации в база данни на SCOPUS.

Първата публикация „Outward processing, EU enlargement and regional relocation in the European textiles and clothing industry: Reflections on the European commission's communication on 'the future of the textiles and clothing sectors in the enlarged European Union' Smith A., Pickles J., Begg R., Roukova P., Bucek M. (2005) European Urban and Regional Studies, 12 (1) , pp. 83- 91.“, (до м. юли 2019 г. статията има общо 18 цитирания, регистрирани в базата данни на SCOPUS). Кандидата е представил шест цитиращи публикации, което носи **30 точки**.

Втората публикация “ Upgrading, changing competitive pressures, and diverse practices in the East and Central European apparel industry. Pickles J., Smith A.M., Bucek M., Roukova P., Begg R.(2006) Environment and Planning A, 38 (12) , pp. 2305-2324.“ (до м. юли 2019 г. статията има общо 70 цитирания, регистрирани в базата данни на SCOPUS). Кандидата е представил дванадесет цитиращи публикации, което носи **60 точки**.

Третата публикация “Reconfiguring 'post-socialist' regions: Cross-border networks and regional competition in the Slovak and Ukrainian clothing industry.” Smith A., Pickles J., Bucek M., Begg R., Roukova P.(2008) Global Networks, 8 (3), pp. 281-307“ (до м. юли 2019 г. статията има общо 19 цитирания, регистрирани в базата данни на SCOPUS) Кандидата е представил шест цитиращи публикации което носи 30 точки. От група Д кандидата събира 120 точки.

Съотношението между изискуемите и постигнатите от кандидата точки по групи показатели се вижда от табл.1. Кандидатът покрива изискванията за минимален брой точки по групи, като в група Д изискуемият минимум е надвишен два пъти. Сборът от точки надхвърля изискуемият минимум.

Табл. 1 Съотношение между изискуемите и изпълнените от кандидата точки по групи показатели

Група от показатели	Съдържание	Изисквани точки за доцент	Изпълнение от кандидата
А	Показател 1	50	50
В	Показатели 3 и 4	100	100,45
Г	Сума от показателите от 5 до 9	220	220,01
Д	Сума от показателите от 10 до 12	60	120
Общо		430	490,46

Кандидатът е участвал в много национални и международни проекти. Представените в група В публикации са по следните три проекта:

Проект 1: „Reconfiguring Economies, Communities, and Regions in Post –Socialist Europe: Competitive Pressure, New Firm Creation, and Outward Processing in the Apparel Industry. Case studies: Bulgaria and Slovakia. („Преструктуриране на икономики, общества и райони в пост-социалистическа Европа“); PI: prof. J. Pickles , UNC and prof. R. Begg, IUP. Финансиран от Националната Научна Фондация на САЩ, 2001-2007. За периода 2001-2004 г. проектът е по договор от двустранното споразумение за международно сътрудничество (ЕБР) между Национална Научна Фондация – САЩ и Географския институт при БАН. Национален координатор за България е П. Рукова (гл.ас.).

Проект 2: „Territorial Impact of Globalization for Europe and its Regions, (TIGER) (“Влияние на глобализацията върху териториите на Европа и нейните райони”); Водещ партньор: Dr. G. Van Hamme, Universite Libre de Bruxelles, Belgium; Финансиран е по програмата ESPON 2013 на ОП Регионално развитие, ЕК ,2010-2013; Договор № 068/2010 на Националния Институт по Геофизика, Геодезия и География при БАН. П. Рукова (гл. ас.) е национален координатор по проекта за България.

Проект 3: „Self-care Support for People with Long Term Conditions, Diabetes and Heart Disease: A Whole System Approach, (EU WISE). (Подкрепа на самообслужването при хора с дълготрайни заболявания, диабет и сърдечни болести: Комплексен системен подход) Водещ партньор: prof. A. Rogers, University of Southampton, UK; Съфинансиран по Седма Рамкова Програма, ГД „Научни изследвания и иновации“, ЕК, 2012-2015. Договор № F3-2011-279081. в който П. Рукова е ключов изследовател.

Научни приноси на кандидата

В справката за научните приноси на кандидата могат да се отделят две групи.

Първата група е свързана с публикациите в група В т.4. При процедура за заемане на академичната длъжност "доцент" с формула за приравняване на монографията към еквивалентен брой статии се прилага и Хабилизационна разширена справка за научните приноси, представляваща кратко изложение, в което кандидатът описва мястото на проведените изследвания в съответната научна област, своите лични приноси и библиография. В предложената хабилизационна справка, представените десет публикации са наблюдавани в SCOPUS и WoS. Тези публикации са въз основа на резултатите от екипна работа по описаните проекти, които са с голям времеви, богат информационен и съдържателен обхват. Статиите дискутират две актуални направления в академичната икономическа и социална география:

1. Социално-икономически географски аспекти на регионалното развитие;
2. Социална география – социална география на здравето;

В тези направления се определят и научните приноси на кандидата. Личното участие на П. Рукова като съавтор се определя от дейностите ѝ като национален координатор на проект 1 и проект 2 и ключов изследовател по проект 3. Тя е съавтор не само в представените по група В т.4 публикации, но и в други 23 общи публикации

и доклади, които не са включени в настоящия конкурс, но са по проблемите, изследвани в проектите. Те са представени в III. Библиография.

Теоретико-методологични приноси

Приложени са изследователски подходи и методи, използвани за първи път в социалната и икономическа география България.

За първи път в икономгеографските изследвания в България са приложени подходите за глобалните продуктови вериги, глобалните вериги на стойността и глобалните производствени мрежи за оценка на влиянието на реструктурирането на индустриите и районите в България и за оценка на влиянието на глобализацията върху конкурентоспособността на европейските страни и райони

П. Рукова е участвала в адаптирането и приложението на нови за България изследователски методики като тези за самооценка на личния здравословен статус (SF-12), на физическата активност (RAPA), диета и пушене (SDCSCA) и метод за интервенция EUGENI (European Generating Engagement in Networks Involvement) - Personal Community Mapping and Analysis и др. Рукова е част от екипа участвал във верификацията на Въпросника за влиянието на здравното образование (HeiQ) на български език и е получила лиценз за ползването му.

В първото направление - Социално-икономически географски аспекти на регионалното развитие:

- Анализиран е процесът на реструктуриране на индустриите и е оценен ефектът му върху регионалното развитие в постсоциалистическите страни.
- Анализирани са възможностите за индустриално усъвършенстване в производството на облекло в България в условията на международен конкурентен натиск и разнообразието от практики за приспособяването на местните фирми.
- Анализирано е влиянието на трансграничните мрежи за производство на облекло върху конкурентостта на районите.
- Анализирани са конкурентните позиции на страните и районите на Европа в контекста на международното разделение на труда.

Във второто направление - Социална география – социална география на здравето са направени анализи и оценки на влиянието на ресурсите на социалната

среда (извън здравните услуги) върху възможностите на хронично болните хора да управляват начина си на живот в дългосрочен план в България.

В голямата част от публикациите освен официалната национална и регионална статистика е използвана и първична информация, създадена по международни проекти в който П. Рукова е била ръководител или участник. Това е личен принос на кандидата и засилва обективния характер на направените изводи и заключения.

Втората група се отнася за приносите по публикациите, представени в **група Г** (т.8 и т.9). Представените приноси са в областта на социално-икономическите географски аспекти на регионалното развитие и са систематизирани в три групи.

1. Регионални изменения в икономическа активност на населението

Направен е сравнителен и структурен анализ на безработицата при жените в началото на периода на социално-икономически трансформации на национално и регионално ниво. Анализирана е динамиката на безработицата в Придунавските общини в преходния период като са установени местните фактори. Оценени са социално-икономическите аспекти на жизнената среда по отношение на трудовата заетост като са изследвани двете страни в процеса – работодатели и население в област Бургас. Изследвани са регионалните особености и измененията на икономическата активност на населението за периода 1990-2000 г. Направен е структурен анализ на регионалните пазари на труда в Южния Централен и Югозападния райони за планиране и са очертани тенденциите на влияние на разширяването на ЕС.

2. Социално-икономическо преструктуриране и регионалното развитие

Анализирани са приоритетите на националната политика за регионално развитие като са посочени възможности за оптимизирането ѝ. Доказано е по-голямото значение на районите за целенасочено развитие за трансграничното сътрудничество като средство за намаляване на социално-икономическите проблеми, в сравнение с районите за планиране. Оценено е влиянието на трансграничните икономически връзки за поддържане на заетостта в граничните райони. Анализирано е състоянието на икономиката и инфраструктурата на област Кърджали за оценка на регионалните възможности и бариери за развитието на трансгранично сътрудничество с Гърция.

Направена е оценка на рисковите фактори в социално-икономическото развитие на общините в област Бургас с цел да се прогнозира ефектът на провежданите реформи. Анализирани са влиянието на общественно-икономическите трансформации в различните сфери върху жизнената среда – труд, обитаване, отдих.

Определени са промените в структурното значение на гр. София и Столична община чрез анализ на структурните трансформации в икономическия им профил и обслужващите функции. Направена е прогноза за пространственото развитие на столицата.

Изследвани и анализирани са регионалните динамики в развитието на обслужващата сфера, текстилната индустрия и индустрията за производство на кожи и кожени изделия.

3. Социално-икономически ефекти от замърсяването на околната среда

Изследвани са промените в разпределението на отговорностите и задълженията управлението на опазването на околната среда в община Бургас. Анализирани са ролята на заинтересованите институции и лица в управлението на опазването на околната среда. Доказана е слабата координация между местните субекти – местна власт, индустрия и общественост, в решаването на екологичните проблеми.

Обоснована е необходимостта от териториално диференциран подход в изследванията на риска в жизнената среда и определяне на уязвимите социални групи население. Направена е оценка на здравословното състояние на населението в райони с екологични проблеми – гр. Бургас. Изследвано е отражението на икономическото състояние на населението за ограничаване на възможностите му да води здравословен начин на живот – здравословно хранене, физическа дееспособност, рационален режим на труд и почивка в община Бургас. Анализирани са заболяемостта на населението в района на гр. Бургас по основни групи болести в контекста на замърсяването на околната среда.

Кандидата показва много добра теоретична компетентност в областта на съвременните изследвания в икономическата и социална география и регионалното развитие, в частност на пространствената организация на производството, (използването на теорията за глобалните продуктови вериги и глобалните

производствени мрежи в изследването на пространствената организация на производството на облекло).

Значителна научно приложна стойност имат емпиричните изследвания в отделни части от територията на страната и търсене на връзка с аналогични глобални и регионални тенденции в Европейския съюз.

Препоръки

- В бъдеще д-р Поли Рукова да насочи усилията да систематизира научните си изследвания и ги представи под формата на монографии, учебници и др. чрез които те да станат достъпни за по-широка академична общност и студенти, а също и в практиката.

- Да промени съотношението колективни/самостоятелни публикации в полза на самостоятелните.

Заключение

Анализът от прегледа на документите по конкурса, справките за изпълнение на минималните изисквания и за оригиналните научни приноси ми дава основание да изразя изцяло положително отношение (ДА) по кандидатурата на ас. д-р Поли Николова Рукова за получаване на академичната длъжност „Доцент ” в Научна област 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление - 4.4. Науки за земята, Научна специалност - Икономическа и социална география.

10.10. 2019г.

Велико Търново

РЕЦЕНЗЕНТ

(Проф. д-р Иван Марков)